

Asia: VN/10058/2020, STM053:00/2020

Lausuntopyyntö esityksestä kontaktien jäljityssovelluksen käyttöönotosta Covid-19-epidemian hallinnan tueksi

Kysymykset

1. Muistiossa esitellään mobiilisovellus tukemaan tartuntatautien jäljitystyötä ja tartuntaketjujen katkaisemista. Onko tämä tarkoituksenmukainen tapa jäljittää tartuntaketjuja?

ei pääosin

Avoimet huomiot koskien kysymystä 1

Seurantasovelluksen idea varoittaa altistumisesta voi aiheuttaa kuvitelman, että pitää varoa vain silloin, kun sovellus hälyttää. Tosiasiassa sovellus ei koskaan saa tietoonsa kaikkia kontakteja ja voi aiheuttaa käyttäytymisrajoitusten löysäämisen kansalaisissa.

Ratkaisu on uusi ja huolimatta mittavasta kustannusarviosta, toteutus voi kohdata arvaamattomia haasteita. Lisäksi ratkaisu on yhden asian tuote, jossa ei ole aineksia jäädä pysyväksi sote-toimintaa auttavaksi järjestelmäksi.

Ratkaisussa on hyvää älypuhelimien hyödyntäminen. Mutta riskiryhmistä iäkkäät jäävät asian ulkopuolelle, koska juuri heillä älypuhelimia muussa kuin peruspuhelinikäytössä on vähiten.

Ratkaisu ei tue perustasolle raskaimpana lankeavan epidemiatilanteen hoitamista potilasturvallisesti.

2. Onko esityksessä asianmukaisesti otettu huomioon henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan liittyvät näkökohdat?

kyllä pääosin

Avoimet huomiot koskien kysymystä 2

Tieto siitä, että lähellä on altistumisen aiheuttaja, loukkaa altistajaksi epäillyn yksityisyyden suojaan tilanteissa, joissa yksittäisen henkilöt kohtaavat. Toisaalta väkijoukossa altistumisriskistä

huomauttaminen ei anna oleellista lisätietoa laboratoriotestiin pääsemisen perustelemiseksi verrattuna muihin matalan kynnyksen testausperiaatteisiin.

3. Onko muistiossa tunnistetut lainsäädäntömuutokset riittävät?

kyllä pääosin

Avoimet huomiot koskien kysymystä 3

Lainsäädäntömuutoksia ei tarvita, jos tavoite toteutetaan olemassa olevilla järjestelmillä nykylainsäädännön puitteissa.

4. Mahdolliset yksilöidyt säädösmuutosehdotukset

-

5. Mitä hyötyjä arvioitte sovelluksella olevan ja mille tahoille?

Sovellustoimittajalle, jolle suunnitellaan 3,2 milj.€ rahoitusta toteuttaa kertakäyttöjärjestelmä.

Sovelluksen käyttäjien ja sitten tartunnan saaneiden tallennettujen paikkatietojen yhdistäminen keinoälyllä tartuntatilanteiden tunnistamiseksi jälkikäteen voisi antaa tietoa tämän viruksen tarttumiselle altistavien koontumisten tunnistamiseen. Toisaalta, pelkkä todennäköinen tartuntapaikka ei kuitenkaan liene se, mitä erilaisten altistumisen yksityiskohtien ymmärrykseen tarvittaisiin, vaan tarvitaan joka tapauksessa tietoja, joita voidaan saada vain kysymällä ihmisiltä itseltään.

6. Millaisia riskejä valmisteluun tai sovelluksen käyttöön voi kohdistua?

Sovellusta ei saada toimimaan ennekuin tilanne on ohi.

Sovelluksesta ei ole lisäarvoa kansalaiselle, eikä sitä oteta käyttöön eikä tietoa näin kerry.

Sovelluksesta ei ole lisäarvoa sote-toiminnalle välittömästi eikä välillisesti, koska saatava tieto ei tue alueen oman epidemiologisen tilanteen seuranta.

Sovelluksen lisäksi tarvitaan lisäinvestointeja esim. tutkimuksellisen tiedon saannin järjestämiseksi.

7. Muut huomiot muistiosta ja liitteestä. Voit esittää myös näkemyksiä jäljitysprosessissa tarvittavaan tiedonhallinnan ja tietojärjestelmien kehitykseen.

Tavoite, että kansalaiset itse tuottavat tietoa epidemiatilanteesta on hyvä ja kannatettava. Ehdotamme kuitenkin, että tähän pyritään riskittömämmällä ja olennaisesti halvemmalla ratkaisukokonaisuudella, jossa hyödynnetään olemassa olevaa tietojärjestelmäkantaa, tehtyä työtä, alueiden terveydenhuollon järjestelmien eheyttä ja käytettävyyttä sekä samalla tuetaan sote:n digitalisaatiota ja tieteellistä tutkimusta pitkäkestoisesti.

Lausunnon liitteenä diaariin lähetetään vaihtoehtoinen toteutusehdotus nimellä "Liite UNA Oy lausuntoon Korona tilannekuva"

Rantala Katja
UNA OY

Kortekangas Pirkko
UNA OY - Lausunto on UNA Oy:n lausunto, johon sisältyy erillisessä liitteessä esitetty vaihtoehtoinen tapa toteuttaa tavoiteltu hyöty.